

POSTANOWIENIE

Dnia 3 grudnia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z powództwa H. Z.
przeciwko Starostwu Powiatowemu w T.
o nagrodę specjalną,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 grudnia 2020 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w K.
z dnia 31 stycznia 2019 r., sygn. akt III Pa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w K. na rzecz radcy prawnej A. Ł. kwotę 1.350 (jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł, powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 stycznia 2019 r., III Pa (...), Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w K. oddalił apelację powoda H. Z. od wyroku Sądu Rejonowego w K. z dnia 6 września 2018 r. którym oddalono powództwo przeciwko pozwanemu Starostwu Powiatowemu w T. o nagrodę specjalną w kwocie 20.234,00 zł.

W uzasadnieniu wyroku Sąd drugiej instancji podniósł, że powód dochodzący nagrody specjalnej wynikającej z regulaminu wynagradzania

wprowadzonego u pracodawcy zarządzeniem Starosty z dnia 29 listopada 2009 r. nr (...)/2009 (z późniejszymi zmianami), legitymujący się pracowniczym stażem pracy w wysokości 47 lat, 7 miesięcy i 29 dni, nie spełnił przesłanki osiągnięcia 50 letniego stażu pracy, zawartej w § 11 pkt 5 regulaminu - warunkującej przyznanie nagrody specjalnej w wysokości 500% miesięcznego wynagrodzenia. Powód po ukończeniu 16 roku życia w okresie od dnia 21 listopada 1967 r. do dnia 31 lipca 1970 r., tj. przez 2 lata 8 miesięcy i 10 dni pracował w gospodarstwie rolnym rodziców, ale tego gospodarstwa nie objął, gdyż gospodarstwo objęła jego siostra. Z kolei żona powoda na podstawie art. 1,5 i 12 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz.U. Nr 27, poz. 250), aktem własności ziemi z dnia 17 marca 1979 r. nabyła z mocy prawa gospodarstwo rolne o powierzchni 4,10 ha położone w M. gm. W., które powód w latach 1975 - 1979 prowadził wspólnie z żoną, będąc jednocześnie zatrudniony w (...) Przedsiębiorstwie Nasiennym „C.” w T., a następnie w Urzędzie Gminy w T.

Wobec powyższych ustaleń w wypadku powoda nie miał zastosowania art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r. o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy (Dz.U. Nr 54, poz. 310), gdyż dla zaliczenia okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy istotne jest stwierdzenie, że praca taka była wykonywana w gospodarstwie rolnym rodziców lub teściów oraz że nastąpiło objęcie tego gospodarstwa i jego dalsze prowadzenie. Sąd Okręgowy ponadto zwrócił uwagę, że zgodnie art. 1 ust 2 tej ustawy, jeżeli okresy pracy w gospodarstwie rolnym pokrywają się z okresem zatrudnienia w zakładzie pracy - tak jak ma to miejsce w rozpoznawanej sprawie - to do stażu pracowniczego podlega wliczeniu tylko dany okres z jednego „zakładu” obecnie „pracodawcy”. Tym samym brak jest podstaw do wliczenia do stażu pracy, od którego zależy prawo do nagrody specjalnej w wysokości 500%, okresu pracy powoda w gospodarstwie rolnym rodziców od dnia 21 listopada 1967 r. do dnia 31 lipca 1970 r., a także pracy wspólnie z żoną w jej gospodarstwie rolnym od dnia 29 kwietnia 1975 r. do dnia 21 czerwca 1979 r.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości skargą kasacyjną pełnomocnik z urzędu powoda, zarzucając naruszenie prawa materialnego – art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o

wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, przez niewłaściwe zastosowanie oparte na wysnuciu błędnych wniosków z oceny mocy dowodowej Aktu Własności Ziemi z dnia 17 marca 1979 r., a następnie błędnym ustaleniu, że powód po zawarciu związku małżeńskiego objął i prowadził gospodarstwo rolne swojej żony, a nie teściów.

Zarzucono także naruszenie przepisów postępowania - art. 5 k.p.c., przez niezwrócenie powodowi uwagi na możliwość skorzystania w toku postępowania z pomocy profesjonalnego pełnomocnika, - art. 162 k.p.c., przez zaaprobowanie zaniechania przez Sąd Rejonowy w K. przeprowadzenia postępowania dowodowego, bez rozważenia, czy Sąd pierwszej instancji szczegółowo przeanalizował okoliczności faktyczne, - art. 217 § 2 k.p.c. w związku z art. 227 k.p.c., przez oddalenie przez Sąd pierwszej instancji wniosków dowodowych powoda, zgłoszonych dla wyjaśnienia istotnej okoliczności faktycznej, - art. 217 § 3 k.p.c., przez błędne uznanie, że Sąd Rejonowy w K. nie naruszył prawa przy dokonywaniu oceny istotnej dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności faktycznej, a także przez błędne uznanie, że ustalony stan faktyczny jest niesporny i dostatecznie wyjaśniony, tj. wystarczający do stwierdzenia, że powód, po zawarciu związku małżeńskiego, nie mógł objąć gospodarstwa rolnego prowadzonego przez teściów i nie rozpoczął prowadzenia tego gospodarstwa osobiście lub wraz z żoną, ponieważ przedmiotowe gospodarstwo rolne objęła jego żona przed zawarciem związku małżeńskiego, co potwierdza Akt Własności Ziemi z dnia 17 marca 1979 r., - art. 232 zdanie drugie k.p.c. i art. 285 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez niedopuszczenie z urzędu dowodu z zeznań świadków zawnioskowanych przez powoda przed Sądem Rejonowym w K., - art. 233 § 1 k.p.c. przez to, że Sąd Okręgowy w K. nie dokonał sam oceny wiarygodności i mocy dowodowej Aktu Własności Ziemi z dnia 17 marca 1979 r. jak i pominął fakty prawne mające istotne znaczenie dla prawidłowej oceny mocy dowodowej Aktu Własności Ziemi oraz art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy w związku z art. 233 § 1 k.p.c. ze względu na brak koniecznych do zastosowania przepisu prawa materialnego jednoznacznych ustaleń faktycznych, - art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c., przez brak wyjaśnienia w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku istotnych okoliczności w sprawie,

w tym: - na jakiej podstawie prawnej możliwe było ustalenie, że po zawarciu związku małżeńskiego w 1975 r. powód wspólnie z małżonką prowadził w latach 1975-1979 gospodarstwo rolne należące do żony powoda, skoro do dnia zawarcia związku małżeńskiego (w 1974 r., a nie w 1975 r. jak w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku) nie istniał w obrocie prawnym Akt Własności Ziemi z dnia 17 marca 1979 r., potwierdzający zdaniem Sądu, że w okresie od 1963 r. do 1979 r. właścicielką wyżej wymienionego gospodarstwa była żona powoda, - na podstawie jakich faktów i dowodów możliwe było uznanie, że gospodarstwo rolne objęła żona powoda, przed zawarciem związku małżeńskiego, skoro brak jest jednoznacznych ustaleń dotyczących momentu objęcia w samoistne posiadanie tegoż gospodarstwa rolnego przez osobę wskazaną, jako właściciel w Akcie Własności Ziemi z dnia 17 marca 1979 r., - w oparciu o jakie fakty i dowody możliwe było uznanie, że wyżej wymienione gospodarstwo rolne należało wcześniej do teściów powoda, - art. 378 § 1 k.p.c., przez nierozpoznanie przez Sąd drugiej instancji zarzutów apelacji dotyczących bezpodstawnego oddalenia wniosków dowodowych zgłoszonych przez powoda, - art. 382 k.p.c., przez ogólne odniesienie się do tych ustaleń i ocen, które były kwestionowane w apelacji.

Pełnomocnik powoda wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania wraz z orzeczeniem o kosztach postępowania kasacyjnego, w tym kosztach zastępstwa procesowego z urzędu, nieopłaconych w całości ani w części.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazano na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego dotyczącego: - „zasad ustalania spełnienia przesłanki objęcia i rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa rodziców lub teściów, o której mowa w art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 lipca 1990 r.” oraz „związania sądu pracy treścią ostatecznego Aktu Własności Ziemi w sytuacji, gdy zawarte w tymże dokumencie oświadczenie organu jest niezgodne z prawdą, a Sąd orzekający nie dopuścił dowodów z zeznań świadków, mimo że z twierdzeń powoda wynikało, że zaprzecza zgodności treści dokumentu (Aktu Własności Ziemi z dnia 17 marca 1979 r.) z prawdą, a nadto, że ciężar dowodu spoczywał na powodzie”, „nakazu przeprowadzenia przez Sąd orzekający dowodu, gdy strona zaprzecza zgodności treści dokumentu (Aktu Własności Ziemi z dnia 17

marca 1979 r.) z prawdą” oraz „kompetencji sądu pracy do merytorycznej kontroli dokumentu urzędowego Aktu Własności Ziemi wydanego na podstawie ustawy z dnia 26 października 1971 r. w celu dokonania oceny czy fakty ustalone w postępowaniu sądowym nie pozwalają na podważenie mocy dowodowej dokumentu urzędowego (Aktu Własności Ziemi)”.

Wskazano też na potrzebę wykładni art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, pomimo istnienia uchwały Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 1993 r., I PZP 20/93 (OSNC 1994 nr 1, poz. 9), a także dorobku doktryny, która potwierdza, że spełnienie ustawowych warunków następuje również w przypadku przekazania gospodarstwa rolnego przez rodziców lub teściów pracownikowi, jego małżonkowi lub obu małżonkom.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie kwalifikuje skargi do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, jeżeli zachodzi nieważność postępowania lub jeżeli skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarga kasacyjna opiera się na przesłance występowania istotnego zagadnienia prawnego oraz potrzebie wykładni przepisów prawnych (art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.). Skarżący nie wykazał jednak występowania tych przesłanek w tej sprawie.

Za istotne zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., uznaje się zagadnienie dotychczas niewyjaśnione i nierozwiązane w orzecznictwie, a więc cechujące się nowością, i którego rozstrzygnięcie może sprzyjać rozwojowi prawa. W utrwalonym orzecznictwie przyjmuje się, że powołanie się na tę okoliczność wymaga, obok sformułowania tego zagadnienia, także przytoczenia związanych z nim konkretnych przepisów prawnych, wskazania, dlaczego jest ono „istotne” oraz

przedstawienia argumentacji wskazującej na rozbieżne oceny prawne (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 nr 1, poz. 11; z dnia 13 sierpnia 2002 r., I PKN 649/01, OSNP 2004 nr 9, poz. 158; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 nr 7-8, poz. 51; z dnia 10 stycznia 2012 r., I UK 305/11, LEX nr 1215784; z dnia 23 marca 2012 r., II PK 284/11, LEX nr 1214575; z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307; z dnia 14 kwietnia 2015 r., II PK 217/14, LEX nr 678073; z dnia 28 października 2015 r., I PK 17/15, LEX nr 2021940; z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, LEX nr 2090999). Twierdzenie o występowaniu istotnego zagadnienia prawnego jest uzasadnione tylko wtedy, kiedy po pierwsze - przedstawiony problem prawny nie został jeszcze rozstrzygnięty przez Sąd Najwyższy lub kiedy istnieją rozbieżne poglądy w tym zakresie, wynikające z odmiennej wykładni przepisów konstruujących to zagadnienie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468) oraz po drugie - jego wyjaśnienie ma znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy w ustalonym stanie faktycznym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2009 r., II PK 248/09, LEX nr 736732). Wypada również dodać, że przesłanka ta nie zachodzi, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii tego zagadnienia prawnego lub wykładni przepisów i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, brak nadto okoliczności uzasadniających zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Z kolei powołanie się w skardze kasacyjnej na potrzebę wykładni przepisów prawnych wymaga wykazania przez autora skargi, że określony przepis prawa, mimo że budzi poważne wątpliwości, ze wskazaniem na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź że jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które należy przytoczyć (por. postanowienie Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151 czy z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, niepublikowane). Rozstrzygnięcie wątpliwości interpretacyjnych nie może się sprowadzać do odpowiedzi na zarzuty autora skargi skierowane pod adresem zaskarżonego orzeczenia ani też do odpowiedzi na wątpliwości skarżącego, które

można wyjaśnić za pomocą obowiązujących reguł wykładni bądź w drodze prostego zastosowania przepisów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

W ocenie Sądu Najwyższego przedstawione jako zagadnienie prawne kwestie „ustalania spełnienia przesłanki objęcia i rozpoczęcia prowadzenia gospodarstwa rodziców lub teściów” wskazane w art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy czy też „związania Sądu pracy treścią ostatecznego Aktu Własności Ziemi w sytuacji, gdy zawarte w tymże dokumencie oświadczenie organu jest niezgodne z prawdą, a Sąd nie dopuścił dowodów z zeznań świadków, mimo że z twierdzeń powoda wynikało, że zaprzecza zgodności treści dokumentu” nie cechują się nowością ani nie zawierają argumentów odpowiadającym standardom dotyczącym istotnego zagadnienia prawnego. W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje jednolity pogląd, zgodnie z którym sąd jest związany treścią ostatecznego aktu własności ziemi i nie jest uprawniony do kontrolowania jego prawdziwości. Przyjmuje się zatem, że wydana na podstawie art. 1 i art. 12 ust. 1 ustawy uwłaszczeniowej decyzja administracyjna - akt własności ziemi stwierdzała, że z dniem 4 listopada 1971 r. (data wejścia w życie tej ustawy) samoistny posiadacz nieruchomości rolnej nabył z mocy ustawy jej własność. Ostateczna decyzja stwierdzająca nabycie własności nieruchomości rolnej jest wiążąca i nie podlega kontroli ani w drodze postępowania administracyjnego ani sądowego. W postępowaniu cywilnym sąd jest związany ostateczną decyzją administracyjną, powinien brać pod uwagę stan prawny przez nią ustanowiony, jeśli została wydana przez uprawniony organ administracyjny w granicach jego kompetencji. Taki charakter ma akt własności ziemi, ponieważ jest ostateczną decyzją administracyjną, która stanowi wyłączny dowód nabycia własności nieruchomości (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 18 maja 1994 r., III CZP 69/94, LEX nr 4084 czy postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 stycznia 1998 r., II CKN 568/97, LEX nr 1225325; z dnia 21 marca 2013 r., III CZP 4/13, LEX nr 1312518 oraz wyrok z dnia 18 marca 2009 r., IV CSK 4/09, LEX nr 1375465). Zwrócić także należy uwagę na uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 9 października 2007 r., III CZP 46/07 (OSNC 2008 nr 3, poz. 30), w której przyjęto, że

zasada trwałości i prawomocności ostatecznych decyzji administracyjnych (art. 16 § 1 k.p.a.) oraz konstytucyjna reguła autonomii i podziału kompetencji oznaczają, że sądy powszechne nie są właściwe do badania ich legalności. Przyjmowane jest za stanowiskiem wskazanym w tej uchwale, że kwalifikacja decyzji administracyjnych jako dokumentu urzędowego, podlegającego w postępowaniu cywilnym ocenie jak każdy inny dowód, jest błędna. Uznaje się zatem, że akt własności ziemi jest decyzją, a zatem władczym, jednostronnym oświadczeniem woli organu państwa, wydanym na podstawie powszechnie obowiązującego prawa, po przeprowadzeniu sformalizowanego postępowania i w celu wywołania przez ustawodawcę skutków w sferze prawnej indywidualnego adresata. Akt własności ziemi to decyzja nie tylko stwierdzająca, że wskazana w nim osoba, będąca posiadaczem samoistnym nieruchomości rolnej w dniu 4 listopada 1971 r. i z tą datą nabyła jej własność, ale i potwierdzająca, że w tej dacie była ona posiadaczem samoistnym nieruchomości (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 lutego 2011 r., I CSK 213/10, LEX nr 936474; z dnia 6 listopada 2013 r., IV CSK 125/13, LEX nr 1422122; z dnia 25 czerwca 2015 r., III CSK 362/14, LEX nr 1785810; z dnia 22 października 2015 r., IV CSK 575/15, LEX nr 2008694).

Także wskazana potrzeba wykładni art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, „wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów”, nie znajduje żadnego uzasadnienia bowiem w orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że jednym z warunków koniecznych do zaliczenia przepracowanych lat w gospodarstwie rolnym do stażu pracy jest objęcie, a następnie osobiste prowadzenie gospodarstwa. Pod pojęciem objęcia gospodarstwa należy rozumieć rozpoczęcie samodzielnego lub ze współmałżonkiem prowadzenia gospodarstwa rolnego rodziców czy teściów w charakterze właściciela posiadającego ten tytuł, na podstawie obowiązujących wówczas form nabycia własności. Przy czym, do przejęcia gospodarstwa nie musi dojść zaraz po zaprzestaniu pracy w tym gospodarstwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1999 r., I PKN 250/99, OSNAPiUS 2001 nr 1, poz. 10). Bez znaczenia jest również czy objęte zostało całe gospodarstwo, czy tylko jego część, którą jednak można uznać za samodzielne gospodarstwo rolne (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia

1994 r., I PRN 115/94, OSNAPiUS 1995 nr 16, poz. 205). Przyjmuje się również, iż objęcie gospodarstwa rolnego rodziców lub teściów w samoistne posiadanie może nastąpić na podstawie nieformalnej umowy darowizny (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 1996 r., I PZP 36/95, OSNAPiUS 1996 nr 13, poz. 181). Natomiast w sytuacji, gdy nie dojdzie do objęcia gospodarstwa i rozpoczęcia jego prowadzenia, wówczas okres pracy w gospodarstwie rolnym nie podlega wliczeniu do stażu pracy pracownika. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 czerwca 1997 r., I PKN 200/97 (OSNAPiUS 1998 nr 10, poz. 295) wskazał, że praca w gospodarstwie rolnym rodziców po ukończeniu 16 roku życia nie podlega zaliczeniu do pracowniczego stażu pracy, jeżeli choćby z przyczyn niezależnych od zainteresowanego, nie nastąpiło objęcie tego gospodarstwa i rozpoczęcie jego prowadzenia osobiście lub wraz ze współmałżonkiem.

Ponadto należy przypomnieć, za wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 14 października 1994 r., I PRN 82/94 (OSNAPiUS 1995 nr 2, poz. 23), że w świetle art. 1 ust. 1 pkt 2 ustawy o wliczaniu okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym do pracowniczego stażu pracy, dopuszczalne jest wliczenie pracownikowi do pracowniczego stażu pracy okresów pracy w indywidualnym gospodarstwie rolnym rodziców, poprzedzających objęcie gospodarstwa rolnego teściów i rozpoczęcie jego prowadzenia, jeżeli przypadają w czasie przed zatrudnieniem pracownika na podstawie stosunku pracy. Natomiast wyłączona jest możliwość jednoczesnego podwójnego liczenia pracownikowi okresów pracy w gospodarstwie rolnym rodziców i okresów pracowniczego stosunku pracy do stażu pracy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), orzekając o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu na podstawie § 16 ust. 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 68).